

Vragen gesteld door kamerlid Hagen (D66), kamerlid Van Esch (PvdD), kamerlid Bouchallikht (GroenLinks) voorafgaand aan de hoorzitting in de Tweede Kamer op 5 juli 2023

Inleidende opmerkingen

Vragen van Zembla

Chemours is vrijwillig verschenen in een hoorzitting georganiseerd door de commissie voor Infrastructuur en Waterstaat voor leden van de Tweede Kamer op 5 juli 2023. Voorafgaand aan de hoorzitting zijn vragen ingediend door kamerleden Hagen (D66), Van Esch (PvdD) en Bouchallikht (GroenLinks). Deze vragen komen overeen met vragen die gesteld zijn door de makers van televisieprogramma Zembla (“de PFAS doofpot”).

Voorafgaand aan de uitzending heeft Chemours een aantal vragen van Zembla ontvangen. Deze vragen hadden betrekking op documenten waarvan Zembla aangaf dat deze nieuw en vertrouwelijk waren, maar die Zembla – ondanks een verzoek daartoe van Chemours – niet heeft gedeeld. Aan Chemours is niet aangegeven om welke documenten het precies ging. Dat maakte het moeilijk, zo niet onmogelijk, om inhoudelijk op de vragen in te gaan. Slechts door de uitzending te bekijken kon Chemours (de meeste van) de documenten identificeren waarop de programmamakers zich baseerden.

In de uitzending van Zembla werden verschillende beweringen gedaan met betrekking tot PFAS stoffen en de fabriek in Dordrecht, maar de uitzending bevatte geen nieuwe informatie en is voornamelijk gebaseerd op informatie die reeds bekend was uit diverse onderzoeksdossiers en rechtzaken in de VS en in Nederland.

Nu zij na de uitzending de meeste documenten heeft kunnen identificeren, kan Chemours reageren op de vragen die gesteld zijn door de kamerleden. Chemours wenst wel op voorhand te benadrukken dat de vragen zoals gesteld door de makers van Zembla en de conclusies en suggesties die worden gegeven in de uitzending gebaseerd zijn op veronderstellingen, onvolledige informatie en informatie die uit haar context is gehaald. Een toelichting alsmede enige voorbeelden zullen hieronder gegeven worden.

PFAS

PFAS is een verzamelnaam voor per- en polyfluoralkylstoffen waartoe, afhankelijk van de definitie, meer dan 10.000 verschillende stoffen behoren, die aanzienlijk van elkaar verschillen in zowel fysieke en chemische eigenschappen, als in gezondheids- en milieukundig profiel, gebruik en voordelen. Van belang is dat Chemours slechts een klein aantal PFAS-stoffen op verschillende manieren gebruikt en produceert. Twee van de stoffen waar de maatschappelijke bezorgdheid in de PFAS-discussie voornamelijk op gericht is, betreffen PFOS en PFOA. PFOS is echter nooit door Chemours, of haar rechtsvoorganger, in Dordrecht geproduceerd of verkocht. PFOS wordt ook niet met onze scheikundige processen in verband gebracht. PFOA werd wel gebruikt in de fabriek in Dordrecht, namelijk als hulpstof, tot oktober 2012, ruim tien jaar geleden. Nadat het gebruik van PFOA is gestopt in de fabrieken in Dordrecht, is Chemours overgestapt op het gebruik van GenX technologie als hulpstof in de productie.

Vragen

- 1. Vanaf begin jaren 60 wordt steeds meer duidelijk over gevaren van PFOA en andere PFAS. Zo worden er meerdere dierenstudies gedaan waaruit negatieve gezondheidseffecten komen, blijkt PFAS in bloed van medewerkers te zitten en wordt duidelijk dat PFAS maar heel langzaam uit het menselijk lichaam gaat. Wat is met deze kennis gedaan?**

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS. De vraag zoals deze wordt gesteld is niet juist omdat geen onderscheid wordt gemaakt tussen PFAS (de overkoepelende term) en PFOA (in het verleden gebruikt als hulpstof in de productie van Teflon™ fluoropolymeren in de fabriek). Chemours beantwoordt deze vraag tegen het licht van eerdere PFOA-gerelateerde studies.

In zijn algemeenheid geldt dat PFOA een van de meest onderzochte stoffen is, waarover in de loop der jaren een aanzienlijke hoeveelheid onderzoeksdata is gegenereerd. Wij nemen aan dat de verwijzing in de vraag naar “dierenstudies” betrekking heeft op toxicologische testen die uitgevoerd zijn op een verscheidenheid aan diersoorten, vaak muizen, voor verschillende doeleinden. Of het nu gaat om PFOA of om andere stoffen, toxicologisch testonderzoek vereist dat steeds hogere hoeveelheden van de stof toediend worden, totdat een effect wordt waargenomen, teneinde te bepalen bij welke hoeveelheid of grenswaarde sprake is van een dosis of blootstelling die tot verhoogde gezondheidsrisico's leidt. Aan de hand daarvan kan worden vastgesteld bij welke waarden wel, en bij welke waarden geen effecten optreden. Dat uit onderzoek met proefdieren blijkt *dat* een effect is opgetreden, moet derhalve niet ten onrechte uitgelegd worden als bewijs dat een bepaalde stof dus gevaarlijk is, aangezien de onderzoeker bijvoorbeeld gehouden is om in het kader van gereguleerd toxicologisch onderzoek de stof toe te dienen *totdat* een effect is opgetreden. Door de testresultaten uit verschillende toxicologische testonderzoeken te combineren komt men tot het inzicht dat het mogelijk maakt om een veiligheidsmarge voor blootstelling vast te stellen waarop geen effecten zullen optreden. Het is voorts van belang dat per geval bekeken moet worden of de gegevens uit een dierproefstudie relevant zijn voor onderzoek naar effecten op mensen. Dat is relevant, omdat uit meerdere onderzoeken is gebleken dat het mechanisme dat effecten bij knaagdieren veroorzaakt, bij mensen niet bestaat. Het is daarom gebruikelijk om aanvullende studies uit te voeren om de data te valideren.

Zowel Chemours als de wetenschap en de autoriteiten hebben de beschikbare gegevens over PFOA gemonitord, mede in het kader van de productie van fluoropolymeren in Dordrecht. Die beschikbare kennis is vervolgens toegepast. Deze kennis is ook gedeeld, zowel binnen het bedrijf als met autoriteiten en werknemers. Steeds als een veiligheidsmarge voor PFOA was bepaald, werd deze intern met de werknemers gecommuniceerd. De kennis werd ook gebruikt in de werkinstructies om medewerkers te beschermen bij het werken met PFOA. Wij verwijzen verder naar onze antwoorden op vragen 3 en 4. De resultaten van bloedonderzoeken werden door het bedrijf met de werknemers gedeeld en werknemers werden in staat gesteld om hierover in gesprek te gaan met de bedrijfsarts. Wij verwijzen verder naar ons antwoord op vraag 10.

2. Heeft Dupont de kennis over de risico's van PFAS meteen met de autoriteiten gedeeld? Waarom wel of niet?

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS. Chemours neemt daarom aan dat bedoeld is te verwijzen naar PFOA en/of GenX-stoffen.

Wij hebben in de loop van de jaren actief deelgenomen aan de dialoog met de overheden en we hebben beschikbare informatie over de stoffen waarmee wij werken in onze productieprocessen conform overheidsvoorschriften gedeeld (in het bijzonder de hulpstof PFOA in Dordrecht tot oktober 2012 en de GenX-technologie vanaf 2012).

3. Zijn de medewerkers op de hoogte gesteld van de risico's van de stoffen waar ze mee werkten?

Ja. Veiligheid van werknemers was en is van wezenlijk belang in het overleg binnen onze teams. Teamleiders deelden deze informatie in groepsgesprekken en in die gesprekken was zeker ook discussie mogelijk en konden vragen gesteld worden. We hadden safety data sheets waarop de geïdentificeerde risico's van de stof vermeld werden. We hechtten veel waarde aan het opleiden van onze werknemers op het gebied van veilig werken. Daarbij besteedden wij uiteraard ook aandacht aan incidenten op de werkplek: hoe moet hier in voorkomend geval mee omgegaan worden, maar ook – en belangrijker nog – hoe moet met de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen gewerkt worden en hoe kunnen incidenten voorkomen worden. Dit werd en wordt nog steeds zeer serieus genomen.

4. Zijn medewerkers direct voldoende beschermd tegen blootstelling aan verschillende PFAS? Hoe?

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS. Chemours neemt daarom aan dat bedoeld is te verwijzen naar het gebruik in Dordrecht van PFOA en/of GenX-stoffen.

Precies deze vraag is het onderwerp geweest van onderzoek door het ISZW (zie de brief en het rapport ISZW¹). Het rapport ISZW laat zien dat in de loop der jaren op verschillende momenten sprake is geweest van uitvoerige informatieverschaffing aan werknemers en dat werknemers voorzien werden van persoonlijke beschermingsmiddelen die voldoende waren in het licht van de op dat moment beschikbare kennis en toepasselijke wet- en regelgeving.

5. In welk jaar begon Dupont Dordrecht met de uitstoot van C8/PFOA?

DuPont is begonnen met het gebruik van C8/PFOA in Nederland in 1968.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2016–2017, 25 883, nr. 294. Zie ook: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-25883-294.pdf> (brief) en https://www.eerstekamer.nl/overig/20170705/pfoa_en_dmac_in_de_productie_van/document (rapport ISZW).

6. Was de uitstoot op dat moment vergund? Hoe werd in de vergunningsaanvraag verwezen naar C8/PFOA?

Opmerking vooraf: wij nemen aan dat deze vraag betrekking heeft op de uitstoot van C8/PFOA in 1968 zoals aangehaald is in vraag 5.

In zijn algemeenheid geldt dat een milieuvergunning nodig was (en is) voor het oprichten, in werking hebben en het veranderen van de inrichting van Du Pont (nu Chemours). Een dergelijke milieuvergunning wordt pas verleend, nadat het bevoegd gezag de gevolgen van een inrichting (zoals luchtmissies) op de omgeving (waaronder de bodem) uitgebreid heeft beoordeeld. Het toestaan van de luchtmissies en de gevolgen daarvoor op het milieu zijn (en worden) dan ook beoordeeld – bijvoorbeeld door het toetsen van luchtmissies aan grenswaarden – en meegewogen in milieuvergunningen.

Daarnaast is van belang dat het wettelijk kader, inclusief het daarop gebaseerde toetsingskader, voor (de verlening van) milieuvergunningen en daarmee de vergunde emissies aan veranderingen onderhevig zijn geweest sinds de aanvraag van de eerste milieuvergunning van de inrichting van Chemours. Een nauwkeurige beschouwing van de vergunningaanvragen en verleende vergunningen van het bedrijf leert dat in alle afgegeven vergunningen rekening is gehouden met luchtmissies, met inachtneming van de toen beschikbare kennis en binnen het toenmalige wettelijke kader. Bovendien voldeden alle vergunningsaanvragen aan de destijds geldende eisen om de verleende vergunningen te verkrijgen.

Du Pont hanteerde grenswaarden voor luchtmissies van PFOA sinds 1988, maar dit was niet op basis van kennis over het effect van PFOA op het milieu door luchtmissies; het betrof grenswaarden die zekerheidshalve voor de omgeving waren afgeleid op basis van onderzoeken over de blootstelling van werknemers aan PFOA. Het RIVM stelde in 2016 grenswaarden voor PFOA emissies naar de lucht met het oog op effecten op het milieu vast. In de eerste milieuvergunning die het bedrijf in 1968 kreeg voor het vervaardigen van fluorpolymeren was derhalve geen norm opgenomen voor de emissie van PFOA, en in de aanvraag werd daarom ook niet verwezen naar het gebruik van PFOA als hulpstof. Maar reeds in de vergunningsaanvraag van 1981 door het bedrijf werd vermeld dat dispergeermiddel (additieven) werden gebruikt in de zin van fluorkoolwaterstoffen, en meer concreet perfluorcarbonzuren. PFOA (C8) valt hier onder.

7. Zembla heeft interne documenten van Dupont over de risico's van PFAS voorgelegd aan meerdere deskundigen, waaronder een hoogleraar integriteit. Hij stelt dat Dupont willens en wetens informatie manipuleert en geen actie onderneemt, terwijl bekend is dat PFAS giftig is en een serieuze bedreiging zijn. De hoogleraar kwalificeert dit als een criminele activiteit. Wat is daarop uw reactie?

Het is ons niet bekend welke documenten aan de deskundigen zijn voorgelegd. Bovendien heeft Zembla geweigerd om de betreffende documenten met ons te delen. Dat maakt het feitelijk onmogelijk om rechtstreeks te reageren op de persoonlijke meningen van de verschillende personen. Zoals aangegeven in het antwoord op de vragen 1, 2 en 3, zijn we steeds open geweest richting werknemers en autoriteiten over de kennis over en het gebruik van PFOA. De conclusies die door de deskundigen getrokken worden, komen niet overeen met de feiten die voorliggen.

- 8. In 1979 besluit Dupont samen met 3M dat er geen negatieve gezondheidseffecten zijn van PFAS en dat informatie over PFAS in bloed van medewerkers daarom niet aan de autoriteiten hoeft te worden gemeld. Volgens een milieu-epidemioloog die geldt als internationaal expert op het gebied van PFAS overtreedt Dupont in essentie de wet door deze informatie geheim te houden. Wat is daarop uw reactie?**

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS en naar onze eerdere antwoorden. Met het oog op de verwijzing naar 1979 neemt Chemours aan dat bedoeld is te verwijzen naar PFOA. Het is ons niet bekend welk type PFAS onderwerp is geweest van het onderzoek van de betreffende milieu-epidemioloog.

De stelling dat Dupont samen met 3M in 1979 "besluit" dat er geen negatieve gezondheidseffecten zijn is onjuist en suggestief. Dit is wat er staat in het document dat in de uitzending van Zembla getoond wordt: "*Eugene is attorney for DuPont who has responsibility for TSCA. He heads a committee who is responsible for deciding how to handle issues which involve the safety of employee or products. The committee consists of the Corporate Director of Safety, a representative from Haskell Laboratory (McKusick), and representatives from Employee Relations and other operating departments.*

The committee reviewed the information of fluorochemicals in blood and came to the same conclusions as 3M - that since there were no adverse health effects, there was no reason for an 8E notification under TSCA."

Dat een dergelijke specifieke notificatie niet vereist was krachtens de relevante regelgeving (in dit geval een Amerikaans regulatorisch programma), betekent niet dat informatie geheim gehouden werd, zoals in de vraagstelling gesuggereerd wordt. Zoals aangegeven in ons antwoord op de vragen 1, 2 en 3 hebben wij voortdurend informatie gedeeld met autoriteiten en met werknemers.

- 9. Begin jaren '80 blijkt uit een studie met ratten dat er door blootstelling aan PFAS geboortefwijkingen kunnen ontstaan. Dupont reageert daarop door zwangere vrouwen uit de blootstelling te halen. Later stelt Dupont dat de geboortefwijkingen het gevolg zijn van een fout in het experiment, iedereen mag daarom weer terug naar de oude werkplek. Volgens een milieuchemicus neemt Dupont bewust het besluit om mensen in gevaar te brengen, omdat bekend is dat de stof waarmee wordt gewerkt allerlei effecten heeft. Wat is daarop uw reactie?**

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS en onze eerdere antwoorden. Met het oog op de verwijzing naar de jaren '80 neemt Chemours aan dat bedoeld is te verwijzen naar PFOA.

In de uitzending wordt gesuggereerd dat Du Pont bewust mensen in gevaar heeft gebracht, welke suggestie gebaseerd lijkt te zijn op een (voorlopige) rattenstudie uitgevoerd door 3M. Vervolgstudies toonden echter aan dat de betreffende rattenstudie onjuiste resultaten heeft opgeleverd. Bovendien is over de studie én de follow-up studies door middel van een uitgebreid communicatieplan, gebaseerd op de toen beschikbare kennis, gecommuniceerd met de medewerkers. De milieuchemicus heeft deze documenten ofwel niet gezien, ofwel hij doet een en ander ten onrechte af als ongeloofwaardig. Wat daarvoor de basis is, is onduidelijk. De suggestie dat het voorlopige onderzoek resultaten bevatte die werden genegeerd door het bedrijf omdat het voortgaan van de productie (ook in Dordrecht) belangrijker was, is onjuist.

Verder merken we, ten overvloede, op dat in Dordrecht destijds geen vrouwen werkten op productieafdelingen waar PFOA gebruikt werd.

10. Onder meer in de jaren '80 en jaren '0 heeft Dupont bij werknemers bloedonderzoek uitgevoerd. Wat is toen aan de medewerkers verteld over de reden van dit onderzoek? Hoe zijn de resultaten teruggekoppeld aan de werknemers? Zijn ze hierna medisch begeleid?

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS en onze eerdere antwoorden. Met het oog op de verwijzing naar de jaren '80 en jaren '00 neemt Chemours aan dat bedoeld is te verwijzen naar PFOA.

We hebben in de jaren '80 diverse malen bloedonderzoek aan onze werknemers in Dordrecht aangeboden, waaraan op vrijwillige basis kon worden deelgenomen. De reden voor het bloedonderzoek was biomonitoring om vast te stellen of blootstelling aan C-8 geleid had tot een verhoogd gehalte van organische fluorides in het bloed van werknemers. Dit is ook aan de werknemers uitgelegd. De resultaten zijn door onze bedrijfsarts aan de deelnemers meegedeeld. Dit soort onderzoek was overigens gebruikelijk bij chemiebedrijven en de resultaten werden ter beschikking gesteld aan de autoriteiten. Deze resultaten zijn onderdeel van het publieke domein en dit is in het onderzoek door de arbeidsinspectie van juni 2017 bevestigd ("PFOA en DMAC in de productie van Teflon en Lycra bij DuPont (1964 – 2012) – Nota van Bevindingen – Feitenonderzoek ten behoeve van lessen voor de toekomst"). De werknemers werden daarna door de bedrijfsarts gemonitord. Korthedshalve verwijzen wij naar het rapport van de arbeidsinspectie en de documenten die daarin geciteerd worden (waaronder verschillende brieven aan werknemers). Op pagina 18 van het rapport wordt beschreven wat aan de werknemers werd verteld over de reden van het onderzoek en hoe de resultaten werden teruggekoppeld.

Zoals te lezen valt op pagina's 23 en 26 van het rapport werden in de jaren '00 de onderzoeken op verzoek van de werknemers opnieuw uitgevoerd.

11. Begin jaren '90 blijkt dat het grondwater onder de Dupont fabriek in Dordrecht is verontreinigd met PFOA/C8. Volgens een emeritus-hoogleraar toxicologie is Dupont illegaal bezig als het grondwater is verontreinigd zonder dat hiervan melding is gemaakt bij de autoriteiten. Wat is daarop uw reactie? Is de verontreiniging direct na de ontdekking bij de autoriteiten gemeld?

Deze vraag is suggestief, omdat de vraag ten onrechte gebaseerd is op de veronderstelling dat de verontreiniging niet bij de autoriteiten is gemeld. Uit het memorandum van OZHZ dat nota bene in de Zembla-uitzending getoond is, blijkt dat dit niet juist is. Het memorandum vermeldt expliciet dat in de jaren '90 een grondwaterbeheerssysteem is ontworpen en geïnstalleerd in overleg met de Provincie.

Toen werd vastgesteld dat er sprake was van vervuiling onder ons fabrieksterrein, namen wij onmiddellijk actie om dit te beperken en te verhinderen dat de vervuiling in aanraking kwam met potentiële drinkwaterbronnen, een en ander in samenwerking met de Provincie en de gemeenten. We hebben een saneringsplan opgesteld samen met deskundigen en autoriteiten, waarbij de best beschikbare techniek is toegepast. De vervuiling is zodanig beheersbaar dat voorkomen wordt dat de vervuiling zich verspreidt.

Het lijkt ons van belang om hieraan toe te voegen dat de vervuiling onder ons terrein geen invloed heeft of heeft gehad op drinkwaterbronnen, maar uitsluitend op het grondwater onder ons terrein.

12. Een milieuchemicus constateert dat Dupont informatie over de grondwaterverontreiniging intern heeft gehouden en dat er sprake is van een doofpot. Wat is daarop uw reactie?

Wij verwijzen naar ons antwoord op vraag 11. Zoals uit het memorandum van OZHZ blijkt, was er geen sprake van een doofpot.

13. Dezelfde milieuchemicus stelt daarnaast dat de bodemverontreiniging laat zien dat Dupont zeer onzorgvuldig is omgesprongen met een zeer giftige stof. Wat is daarop uw reactie?

De vraagstelling door Zembla lijkt niet gebaseerd te zijn op een in de uitzending opgenomen uitspraak van de betreffende milieuchemicus. Belangrijker is dat de beschuldiging onterecht is. Wij handelen en hebben altijd gehandeld met inachtneming van strenge veiligheidsprotocollen, in het licht van de op ieder moment in de tijd beschikbare kennis en technologie. Zoals ook wordt aangegeven door OZHZ in haar memorandum, is de bodem van industrieterreinen die geruime tijd bestaan echter vaak in meer of mindere mate vervuild. Dat is op het terrein van Chemours niet anders, aldus OZHZ.

14. Uit een memo van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid blijkt dat het technisch en financieel niet haalbaar is om de grondwaterverontreiniging op te ruimen. Een emeritus-hoogleraar toxicologie gelooft niet dat dit zo is en stelt dat er voldoende financiële middelen zijn om de verontreiniging op te ruimen. Wat is daarop uw reactie?

De bevoegde autoriteiten zijn tot de conclusie gekomen dat het technisch en financieel niet haalbaar is om de grondwaterverontreiniging geheel of voor het merendeel te saneren omdat de vervuiling diep zit en het terrein grotendeels in gebruik is. Los van de financiële aspecten is opruiming dus technisch niet mogelijk.

15. Gaat Chemours deze PFOA verontreiniging in het grondwater volledig opruimen?

We verwijzen naar ons antwoord op vraag 14: sanering is technisch niet haalbaar volgens de bevoegde autoriteiten. We benadrukken dat – zoals is weergegeven in het memorandum van OZHZ – er geen sprake is van risico's voor de gezondheid of het milieu.

16. Oud-medewerkers en omwonenden van de Dupont fabriek in Dordrecht verklaren aan Zembla dat ze ziek zijn geworden door blootstelling aan PFAS die van Dupont Dordrecht (nu Chemours) afkomstig is. Ze lijden onder meer aan verschillende vormen van kanker. Wat is daarop uw reactie?

Opmerking vooraf: verwezen wordt naar onze inleidende opmerking over PFAS en onze eerdere antwoorden. Chemours neemt daarom aan dat bedoeld is te verwijzen naar PFOA en/of GenX-stoffen.

Het spreekt voor zichzelf dat wij niet kunnen ingaan op individuele gevallen. Wij begrijpen in het algemeen de zorgen van mensen die ziek zijn, maar er is geen verband vastgesteld tussen de gezondheidsproblemen van werknemers of omwonenden en blootstelling aan PFOA of GenX-stoffen. De betrokken autoriteiten, zoals de GGD en het RIVM hebben geconcludeerd dat er geen sprake is van hogere kankerincidentie rondom onze fabriek ten opzichte van de rest van Nederland. Zie bijvoorbeeld:

- 2019 november – Rapport: [Het optreden van kanker in Sliedrecht \(in de periode 1998-2017\):²](#)

P. 10, 11 and 12: *“De mogelijk PFOA-gerelateerde kankersoorten nierkanker en testiskanker zijn nergens verhoogd.”*

P. 15: *“Er is opnieuw geen verhoging gevonden van nierkanker en testiskanker in Sliedrecht, net als in het GGD-onderzoek van maart 2016. Dit zijn de twee kankersoorten, die mogelijk gerelateerd zijn aan blootstelling aan PFOA. Daarmee kan opnieuw geen relatie gelegd worden tussen het optreden van deze vormen van kanker in Sliedrecht en mogelijke blootstelling van inwoners aan PFOA in het verleden.”*

- 2018 oktober – Rapport: [Het optreden van nier- en testiskanker in de gemeente Molenwaard \(periode 1995-2016\):³](#)

P. 5: *“Vanuit de wetenschappelijke literatuur is bekend dat de stof PFOA een mogelijke relatie heeft met het ontstaan van nierkanker en testiskanker.⁴ Voor andere kankersoorten is tot op heden geen overtuigend verband gevonden. Op grond hiervan heeft de Dienst Gezondheid en Jeugd ervoor gekozen om het optreden van nierkanker en testiskanker te bekijken.”*

P. 9: *“Zowel in de gemeente Molenwaard in totaal, als in de verschillende kernen (postcodegebieden) binnen de gemeente is in de periode van 1995 t/m 2016 géén hoger optreden vastgesteld van nierkanker of testiskanker dan op basis van landelijke cijfers werd verwacht.”*

- 2016 maart – Informatieblad: [Incidentie van kanker in het gebied rond de chemische fabriek Chemours in Dordrecht \(1989-2013\):⁴](#)

“In de postcodegebieden rondom Chemours is in de periode van 1989 t/m 2013 géén hogere kankerincidentie vastgesteld dan op basis van landelijke cijfers werd verwacht.”

- 2016 maart – Rapport: [Incidentie van kanker in het gebied rond de chemische fabriek Chemours in Dordrecht \(1989-2013\):⁵](#)

“In de postcodegebieden rondom Chemours is in de periode van 1989 t/m 2013 géén hogere kankerincidentie vastgesteld dan op basis van landelijke cijfers werd verwacht.”

² <https://www.dienstgezondheidjeugd.nl/assets/uploads/2018-10-03-DGI-Optreden-van-kanker-in-Molenwaard.pdf>

³ <https://www.dienstgezondheidjeugd.nl/assets/uploads/2018-10-03-DGI-Optreden-van-kanker-in-Molenwaard.pdf>

⁴ <https://www.dienstgezondheidjeugd.nl/assets/uploads/2016-03-30-Factsheet-DGI-kankerincidentie-DuPont.pdf>

⁵ <https://www.dienstgezondheidjeugd.nl/assets/uploads/2016-03-23-Rapportage-incidentie-kanker-rondom-Chemours.pdf>

17. Oud-medewerkers verklaren tegenover Zembla dat Dupont leidinggevenden hen vertelden dat teflon onschuldig is, niet giftig en geen gevaar is voor het lichaam. Waarom heeft Dupont dat gezegd? Hoe kijkt u daar nu op terug?

Dit heeft betrekking op Teflon, wat niet hetzelfde is als PFOA of GenX-stoffen. Teflon™ is een geregistreerde merknaam, geen chemische stof. De producten die in Dordrecht met de merknaam Teflon™ worden gemaakt zijn fluoropolymeren. Deze fluoropolymeren zijn veilig, niet giftig en leveren geen gevaar op (indien gebruikt conform de bedoeling).⁶

23 augustus 2023

⁶ Henry et al (2018): [A critical review of the application of polymer of low concern and regulatory criteria to fluoropolymers](#); Korzeniowski et al (2022): [A critical review of the application of polymer of low concern regulatory criteria to fluoropolymers II: Fluoroplastics and fluoroelastomers](#).

